

Discurs homenatge a Salvador Giner (La Glorieta) 22 de maig de 1921

Vos parlaré del mestre Giner, de la seua glòria i del seu art.

Parle en castellà perquè així s'associen a l'homenatge tots els homes que parlen este idioma, i l'única cosa que sent és no posseir un idioma universal per a rendir amb ell homenatge a l'excels músic i que en eixe idioma es cantaren les seues glòries en tota la terra.

Jo he sigut amic i admirador del mestre Giner. No ens véiem sovint, sinó de tant en tant, però hi havia entre nosaltres corrents d'intensa simpatia, i un parentiu espiritual, que determinava l'afecte i la meua admiració.

Els dos pertanyíem a una mateixa família, i encara que tots dos teníem dues concepcions ben diferents de com ha d'organitzar-se la vida i del que hi ha més enllà de la mort, és la veritat que ell i jo ens trobàvem en un terreny que ens era comú. Ell, com a gloriós mestre; jo, com a principiant, perquè en aquells dies era encara desconegut per a moltes gents, acudíem a este terreny i ens buscàvem, trobant-nos sempre, davant l'art.

Totes les manifestacions més desinteressades, més generoses, han de desenvolupar-se en el camp de l'art. Només els esperits que no estan cultivats per la civilització, enterbolixen amb xicotetes passions la grandesa d'estes emocions artístiques.

Quan ens ajuntàvem molt de tant en tant, parlàvem de Beethoven, l'encarnació més sublim del geni de la música en la humanitat.

Jo he de recordar ací que fa alguns anys, en un homenatge que se'm va fer en el teatre Principal, l'orquestra havia de tocar algunes de les seues obres, i aquell venerable mestre va tindre el tret d'artista de presentar-se en el teatre i dirigir-la, per damunt d'indicacions que en contra d'este acte se li havien fet. Ell, que em cridava afectuosament «Visantet», no va voler faltar a aquell acte.

Figureu-vos, doncs, senyors, amb quina alegria, amb quanta satisfacció vinc hui ací, a la glorificació del geni musical valencià: a don Salvador Giner.

Este festival està dedicat a l'excelsitud artística de les seues obres.

Jo he sigut un admirador del gran mestre, i esta admiració tenia per a mi una mica de nostàlgia, una mica de melancolia.

Eixe home era un gran músic, més que de cervell, de cor; sabia com ningú comunicar amb els sons emocions de tendresa i d'entusiasme intensíssimes.

Tenia, portava en el seu geni matèria suficient per a ser una celebritat en tots els països de la terra, però les seues produccions a penes són conegudes fora d'Espanya.

Sabeu per què no han eixit fora de València? Perquè el mestre Giner ha sigut també una víctima del cant de la sirena. Ell va preferir esta vida tranquil·la, l'encant d'esta terra i este sol, els perfums dels nostres camps a la glòria mundial.

Va escoltar els cants de la sirena i esta el va abraçar.

Els artistes hem de pensar i voler a València, intensa, bojament, portar la seua imatge gravada sempre en l'ànima, però no deixar-se seduir pels seus encants, sinó viure lluny de la ciutat volguda, entregats a l'art.

A semblança del que ocorre en astronomia, ens ocorre als artistes. Ocupen el firmament planetes amb llum pròpia i altres astres opacs amb llum reflexa.

Estos astres opacs prenen llum i calor que és vida d'aquells, que tenen llum i calor propis, i amb el pas dels anys estos astres que donen llum i calor i no reben en canvi res, acabaran per ser opacs.

Per això els artistes han de viatjar, han d'estar constantment en acció, per a rebre d'eixos astres que brillen amb llum pròpia en el camp de la literatura, de la música, de la pintura, la seua llum i la seua calor. Només així, per l'intercanvi artístic o literari, es formaran i arribaran a ser astres de primera magnitud.

Si don Salvador Giner haguera viatjat, haguera lluitat, haguera posat en acció constantment els seus dots de gran músic, les seues produccions les hagueren sentides i apreciat els grans públics.

Però aquell vell venerable, que aferrat a la seua terra passejava els dies de pluja pels claustres del Patriarca, no degué regatejar al món el seu geni, sinó eixir per ell i difondre el seu tresor perquè tots el conegueren i apreciaren.

No hi ha més que veure les comptades vegades que s'ha sentit la seua música a l'estranger.

Va caldre que el gran mestre Mancinelli coneguera l'obra de Giner, perquè li aconsellara que fera una cosa gran per a orquestra i a eixa indicació es deu *El festí de Baltasar*, obra que s'ha tocat després en tots els països.

Llavors va ocórrer en el món musical el que en astronomia a l'afortunat astrònom que en les seues observacions descobrix un nou planeta i poc després, quan es troba dedicat a l'estudi de les seues característiques, desapareix.

Es van estrenar les obres teatrals del mestre Giner i no es van estendre el necessari per als seus prestigis, per l'aïllament artístic en què vivim.

Malgrat este aïllament, la seua música va acabar per imposar-se.

El prestigi de València en el camp de l'art cada dia és major.

València és una gegantesca matrona, els peus nus de la qual se submergixen en l'espuma del Mediterrani, mentre el seu cos reposa recolzat sobre els seus perfumats jardins i el seu cap embolicat en esplendorosa corona de blancs núvols. Eixa matrona és la nostra mare, que curosa dels seus fills, dels seus artistes, els va agafant a poc a poc i els deposita a cadascun en el seu lloc; uns sobre els seus genolls; altres, al costat dels seus muscles.

Eixa matrona va col·locar el músic Giner sobre el seu cor, perquè el cor de València és música que sona i canta i el gran mestre, a eixe moviment vital va saber contribuir amb les notes màgiques de *Nit d'albaes* i *Es chopá... hasta la Moma*.